

Kázání v neděli 25. 10. 2020 (Zdeněk Šorm)

Čtení: Židům 4,14 – 5,10

Text: Genesis 14

Sestry a bratři,

po bohoslužbách s uvedením výstavy Ivany Noble a po svátku Díkčinění se zase vracíme k Abramovým příběhům. Jen na připomenutí – co předcházelo: když dal Abram svému synovci Lotovi vybrat, kde chce žít, zvolil si úrodný okrsek Jordánu, který sliboval prosperitu, pohodlí a zajištění, aniž by se ohlížel na cokoli jiného. Že se tak zařadí do společnosti Sodomy, jejíž muži byli velice zlí a hříšní, to mu nevadilo. Nebo mu to ani nedošlo. Na to při té touze po snadném životě a vysoké životní úrovni vůbec nepomyslel.

A Lot v tom asi nebude nijak výjimečný. Kdo z nás vždycky domýšlí důsledky cesty za vyšší životní úrovní? Kdo z nás se na prvním místě ptá, jakou společnost chce a má vytvářet, jaký respekt pěstovat a jaké hodnoty ctít, když jde o jeho zabezpečení? Kdo při svém rozhodování a životních volbách dá ještě na něco jiného, než na to, co slibuje snazší, zajištěnou a pohodlnou existenci?

Hlavně aby životní úroveň rostla. Co na tom, že nás prvořadost téhle touhy nažene do jednoho houfu s těmi, pro které je solidarita sprosté slovo a nebezpečné ohrožení a pravda a láska špatný vtíp. Hlavně aby byl všeho dostatek a pohoda, co na tom, že je vykoupena lhostejností a bezohledností. Kdo by se zdržoval a trápil s odpovědností, která přesahuje jeho vlastní dvorek a přítomné výhody? Taková nabídka se prostě neodmítá. Jenom hlupák by nevyužil toho, co se nabízí.

Tohle není, bratři a sestry, jenom doména bezskrupulózních dravců ve světě byznysu. To se týká každého z nás, když kvůli snadné existenci odsouváme nebo opomíjíme otázku po svém poslání, když se nejdřív ptáme na výši platu a pak teprve na smysluplnost a mravnost toho kterého povolání; když volíme strany, které slibují, že bude líp a je na nám jedno, za jakou cenu a jakým způsobem toho míní dosáhnout.

Jenomže taková volba není jenom mravně pochybená, ale je především krátkozraká. Po dobrém a snadném bydle touží každý. A pokud se přitom všechno ostatní pomine a stane se z toho jediné kritérium, je nasnadě, že nás čeká nemilosrdná řež, bohapustý boj všech proti všem. Úrodné údolí

Jordánu nelákalo jenom Lota, O nadvládu v něm zápasí hned devět králů. Čtyři proti pěti. A Lot se najednou ocitá uprostřed té válečné vřavy. Je teď zkrátka díky své volbě její součástí. Zařadil se, a tak ztratil možnost zůstat svobodný. „*Útočníci pobrali všechno jmění Sodomy a Gomory... ..vzali s sebou i Abramova synovce Lota s jeho jměním. Sídliť totiž v Sodomě.*“

Svým rozhodnutím volíme mnohem víc, než jen to, co se nabízí. Stáváme se součástí určité orientace a nevyhnutelně pak sdílíme i její následky. Patříme k ní. Přicházíme o svobodu, o samostatnost.

Chceš-li mít své jisté, místo abys důvěřoval, že vše potřebné obdržíš od Boha, když se budeš držet jeho slov a zůstaneš na cestě – zdá-li se ti v životě důležitější vysoký výdělek než společenství víry, lásky a naděje, pak se nediv, že budeš ve víru událostí jen bezmocnou loutkou, jenom hříčkou osudu a pasivní obětí, která už o sobě nerozhoduje. Pak zbyde jenom pocit, že je člověk vydán všemu všanc a většinou také alibistická výmluva, že je politika svinstvo, která má zakrýt, že si tuhle roli vybral sám.

Ta výmluva je samozřejmě lež. Politika je svinstvo tam, kde máme snadný a zajištěný život za důležitější než věrnost Bohu, který žádá milosrdenství a spravedlnost. Pro toho, kdo přijal boží poslání, a proto mu osud bližních, i kdyby se odrodili, nemůže být lhostejný, je politika věcí solidarity a odpovědnosti.

Abram do ní vstupuje úplně natvrdo. Jde do boje se zbraní v ruce. Zdánlivě beznadějně – devět králů se tam řeže a on spěchá Lotovi na pomoc se směšným počtem 318 mužů. Může to vypadat zbrkle a bezhlavě. Ale tak se víra jeví často. Nevychází totiž z vnějších odhadů. Spoléhá na něco jiného. Komu to nedochází, tomu autor napoví: 318 je číselná hodnota jména Eliezer, což znamená „Můj Bůh je pomoc“.

Víra je všechno jiné, než pasivita vůči dějinám nebo okolnostem. Vždycky se najde tisíc a jeden důvod nebo ospravedlnění pro to, aby si člověk nepálil prsty: „Můžeš si za to sám, Lote. Byla to přece tvoje volba. Ty ses taky neptal, co si já počnu na vyprahlých pahorcích? A co já zmůžu s tou hrstkou proti vyzbrojeným armádám?“ Jenomže víra prostě ví a ctí – ať už v míru nebo v ohrožení: „jsme muži bratři“. Přát druhému prostor k životu pro ni neznámá nezámek a selhání druhých nebere jako zadostiučinění. Být pro druhé požehnáním znamená při jejich ohrožení boj za jejich

svobodu, a to i tehdy, když ani netuší, jak se zmýlili. Abram se jde za Lotovu svobodu bít.

Ale co si z toho vzít? Znamená to tedy, že je možné ve jménu svobody bližních i válčit? Může si snad křesťan cestu ke svobodě bližních prostřílet? Dává ten příběh prostě za pravdu ozbrojenému odporu?

Pozor na rychlé odpovědi. Jak na kladné, tak na záporné. Tohle místo není v bibli ojedinělé. Stačí připomenout Debořinu píseň, která ostře kritizuje ty, co jenom schůzovali a nepostavili se ohroženým po bok se zbraní v ruce. Na druhou stranu čteme v bibli ale také Ježíšovo varování: „Kdo mečem zachází, mečem sejde.“ Není snadné odpovědět. A obecná jednoznačná odpověď možná ani není na místě. Nejspíš nás má právě to napětí vést ke skutečné odpovědnosti, pro kterou nebude mírumilovnost výmluvou, abychom nechali bezmocné na holičkách, a boj za jejich osvobození neospravedlní jakékoli násilí. Okolnosti mohou být různé a to napětí má naše svědomí udržet bdělé a živé. Navíc ten dnešní příběh nás může vést ještě dál. Násilným vysvobozením Lota totiž nekončí.

Po Abramově vítězství objevuje se na scéně tajemná postava Malkisedekova. Kde se vzal, tu se vzal – před tím ani potom o něm není řeč. Nepatří ke králům, co tu válčili. A nečekaně a nelogicky – protože historie božího lidu přece začíná s Abramem – jsme o něm četli, že byl knězem Boha nejvyššího. Zdá se dokonce, že je mu bliž než Abram. To on mu žehná a Abram mu odevzdává desátek ze všeho. Je to záhada.

Víra ji snad ale může přijmout jako odkaz k tomu nejhlubšímu. Jméno Malkisedek totiž znamená král spravedlnosti a šalomský král zase kníže pokoje. Obojí známe z proroctví Izajášova. A tento boží král a kněz přináší Abramovi víno a chléb. Apoštol pak v Listu Židům tu symboliku vysloví naplno: „*Ačkoli to byl Boží Syn, naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel, tak dosáhl dokonalosti a všem, kteří ho poslouchají, stal se původcem věčné spásy, když ho Bůh prohlásil veleknězem podle řádu Melchisedechova.*“ (Žd 5,8-10) Je tu řeč o Kristu.

Až sem tedy můžeme ve svém myšlení dojít: Když se věřící jde bít za cizí svobodu, když bere do ruky zbraň, aby zachránil bezbranné z rukou agresora, staví se statečně na obranu bezmocných a vítězí, tehdy nesmí u své statečnosti a vítězství zůstat, tehdy se má setkat s poslem odjinud a

s ještě hlubší pravdou – skutečná záchrana, která přináší pokoj a smíření má ještě jinou podobu než sílu a vítězství.

Statečnost víry je jistě skvělá, ale pamatuj – to Hospodin, Bůh, který se přiznal k ukřižovanému Kristu, ti vydal do rukou tvé protivníky. Nemysli si, že lze svět spasit jen kuráží a neohrožeností, popřípadě výkonnou policií a spravedlivou armádou. Ne na sílu, ale na oběť lásky máš spoléhat. Tvoje akce se zdařila, ale nezapomeň, že to bylo nasazení pro druhého, oběť pro druhé, věrnost a bratrství, co za tímhle vítězstvím stojí. Přijmi víno a chléb, abys měl stále na mysli, že já, boží prorok, král i kněz, sám sebe obětují a za mnohé vylévám svou krev. V tom je boží spravedlnost a pokoj. To je tvoje naděje.

A ten, kdo o tom ví, ten se nedá zmást ani slávou vítěze, aby se zapletl s těmi, kdo chtějí na všem vydělat. A takové nebezpečí tady vždycky je. Jen co Malkisedek domluví, už je tu král Sodomský. Sotva jsi úspěšně vybojoval jeden zápas, už se ozývá pokušitelský hlas cynických kšeftařů a pragmatických manažerů úspěchu: Na každém vítězství lze přece vydělat! „Dej mi lidi a jmění si nech“, říká král Sodomský. Zní to velkoryse, ale je to sprostárna, odporný handl, který má jednoho namočit do toho bahna, kterým to všechno začalo.

Ale věřící na to nepřistoupí. Ví – Ty mi nemáš co dát. Ani řemínek, ani nitku si nevezmu. Ostatním nic neupírám. Mají na to právo. Ale mě činí bohatým něco jiného a někdo jiný. To je řeč víry. Amen.